

โครงการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2565

ความเป็นมา

สถานการณ์โลกที่การแข่งขันทางเศรษฐกิจเข้มข้นขึ้น สังคมโลกเชื่อมโยงกันมากขึ้นในสภาพไร้พรมแดน แนวโน้มการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด และไม่ได้เป็นเพียงเทคโนโลยีที่สนับสนุนการทำงานเช่นที่ผ่านมาอีกต่อไป หากแต่ได้หลอมรวมเข้ากับวิถีการดำเนินชีวิต และปฏิวัติโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ การทำงานของรัฐ และกระบวนการทางสังคมไปจากเดิม

ดังนั้น ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุน (Enabling Technology) การพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอซีที โดยเฉพาะอย่างยิ่งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงกระจายอย่างทั่วถึงเสมือนบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานทั่วไป ประชาชนมีความรอบรู้ เข้าถึง สามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างรู้เท่าทัน มีโอกาสในการสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตดีขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลได้ตระหนักถึงอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย ส่งผลให้เห็นความสำคัญของการมีข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน และใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศทันสมัย

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้จัดทำข้อมูลสถิติโดยการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ซึ่งได้จัดทำการสำรวจโครงการดังกล่าวครั้งแรกในปี พ.ศ. 2544 และตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ได้ทำการสำรวจต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี และในปี พ.ศ. 2564 ได้มีการปรับแผนการสำรวจจากรายปีเป็นรายไตรมาส โดยผนวกแบบสอบถามกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พร้อมพิจารณาปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้และลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

จาก พ.ศ. 2564 สู่ปี พ.ศ. 2565 ที่กำลังจะมาถึง ถือเป็นปีหลังวิกฤต COVID-19 ที่ส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนคุ้นชินกับการใช้เทคโนโลยี เกิดบริการใหม่ ๆ ที่ใช้แพลตฟอร์มการบริการดิจิทัลที่หลากหลายนี้เป็นจุดตั้งต้นไปสู่ New Normal ทั้งการใช้ชีวิต การบริโภค และการดำเนินธุรกิจ นี่คือช่วงเวลาที่ดีที่สุดที่ภาครัฐจะต้องช่วยกันยกระดับการดำเนินงาน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และชาญฉลาดมากขึ้นผ่านการใช้ข้อมูล ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงมีแผนการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2565 ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศที่ทันสมัยและทันต่อการใช้งาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบจำนวนประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ต
2. เพื่อทราบจำนวนประชาชนที่ใช้โทรศัพท์มือถือ ประเภทโทรศัพท์มือถือ และการมีโทรศัพท์มือถือ
3. เพื่อทราบจำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน

ขอบข่ายและคุ่มรวม

คุ่มรวมในการสำรวจ คือ ครั้วเรือนส่วนบุคคลที่มีหัวหน้าครั้วเรือนและสมาชิกในครั้วเรือนอายุ 6 ปีขึ้นไป

รายการข้อมูลที่เก็บรวบรวม

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครั้วเรือน เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา การทำงาน เป็นต้น
2. การมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสมาชิกในครั้วเรือน เช่น
 - การใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน
 - การใช้โทรศัพท์มือถือของประชาชน
 - การมีคอมพิวเตอร์ของครั้วเรือน
 - การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของครั้วเรือน เป็นต้น

แผนการดำเนินงาน

ขั้นตอน	แผนการดำเนินงาน			
	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
การวางแผนและเตรียมงาน	ก.ย. – ธ.ค. 64	ธ.ค. 64 – มี.ค. 65	มี.ค. – มิ.ย. 65	มิ.ย. – ก.ย. 65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	ม.ค. – มี.ค. 65	เม.ย. – มิ.ย. 65	ก.ค. – ก.ย. 65	ต.ค. – ธ.ค. 65
การประมวลผลและ การประมาณค่า	ก.พ. – เม.ย. 65	พ.ค. – ก.ค. 65	ส.ค. – ต.ค. 65	พ.ย. 65 – ม.ค. 66
การวิเคราะห์ข้อมูลและ จัดทำรายงาน	เม.ย. – พ.ค. 65	ก.ค. – ส.ค. 65	ต.ค. – พ.ย. 65	ม.ค. – ก.พ. 66

การดำเนินงานโครงการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครั้วเรือน พ.ศ. 2565 เป็นการผนวกแบบสอบถามกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 1- 4

ระเบียบวิธีและการดำเนินการสำรวจ

ใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม เขตแดนจับ (Enumeration Area: EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง ครั้วเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง โดยการจัดสตราตัม กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยการเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่งจากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่างอย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครั้วเรือนของ EA นั้น ๆ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 5,430 EA จากทั้งสิ้นจำนวน 139,325 EA ซึ่งกระจายไปตามภาคและเขตการปกครอง การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง ได้จากการนับจุดในแต่ละ EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

- ในเขตเทศบาล กำหนด 16 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครั้วเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 8 ครั้วเรือน)
- นอกเขตเทศบาล กำหนด 16 ครั้วเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครั้วเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ๆ ละ 8 ครั้วเรือน)

ได้จำนวนครั้วเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 86,880 ครั้วเรือน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือนที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จากครัวเรือนส่วนบุคคลที่ตกเป็นตัวอย่าง ด้วยโปรแกรมบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาขนาดกลาง (Tablet)

คาบเวลาในการปฏิบัติงานสนาม

ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล ในไตรมาสที่ 1- 4 (มกราคม – ธันวาคม) 2565 โดยให้ปฏิบัติงานในวันที่ 1 - 12 ของแต่ละเดือนพร้อมกับโครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

การประมวลผลข้อมูล

การบันทึกข้อมูล และการประมวลผลข้อมูลดำเนินการที่สำนักงานสถิติแห่งชาติส่วนกลาง

การนำเสนอผลการสำรวจ

การนำเสนอผลการสำรวจจะนำเสนอผลในระดับทั่วประเทศ ภาค จังหวัด เป็นจำนวนและร้อยละ

การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

1. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ใช้เป็นตัวชี้วัดยุทธศาสตร์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 3 ปี พ.ศ. 2563 – 2565 (ร่าง) ยุทธศาสตร์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 และการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
2. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ใช้ข้อมูลประกอบการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
3. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ใช้ข้อมูลในการสร้างโมเดลการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
4. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช้เป็นตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 17 (ตัวชี้วัด 17.8.1) และใช้ประกอบการจัดทำดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI)
5. สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด ITU ของประเทศสมาชิก
6. สถาบันสถิติยูเนสโก (UNESCO Institute for Statistics: UIS) ใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำตัวชี้วัด UIS ของประเทศสมาชิก

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ผลการสำรวจทำให้สะท้อนถึงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประชาชนในประเทศ โดยภาครัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผน กำหนด นโยบาย และทิศทางในการพัฒนาประเทศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามเป้าหมายได้อย่างตรงจุด ซึ่งจะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น

1. ทำให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อย่างทั่วถึงลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

2. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากนโยบายภาครัฐ ให้ประเทศพัฒนาการใช้ระบบสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้การสื่อสารสะดวกขึ้น
3. ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน/นักศึกษา ในสถาบันการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในภาวะวิกฤติ เช่น การเรียนออนไลน์ เป็นต้น
4. การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานที่ราชการ แหล่งท่องเที่ยวสถานที่สำคัญต่าง ๆ รวมถึงในท้องที่หมู่บ้าน ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง สะดวก และรวดเร็ว
5. สามารถนำความรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีไปต่อยอดพัฒนา สร้างอาชีพ สร้างงานเพิ่มพูนรายได้ให้กับตนเองหรือกลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ